

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»
(ПРИСВЯЧЕНОЇ 70-РІЧЧЮ
КАФЕДРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА,
БІЗНЕСУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ)**

8-9 листопада 2018 року

Харків – 2018

УДК 631.115

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Управління розвитком соціально-економічних систем» (присвяченої 70-річчю кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту). – Харків: ХНТУСГ, 2018. – 322 с.

Із надісланих матеріалів оргкомітетом до друку рекомендовано 142 тез доповідей та наукових статей від 186 авторів із 30 установ, організацій і вищих навчальних закладів України та зарубіжжя.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

О.В. НАНКА
С.М. КВАША

– ректор ХНТУСГ;
– проректор з навчальної та виховної роботи НУБіП, доктор економічних наук, професор, академік НААНУ;

В.І. АРАНЧИЙ
В.П. ГАЛУШКО

– ректор Полтавської державної аграрної академії, професор;
– завідувач кафедри адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності НУБіП, доктор економічних наук, професор, чл.-кор. НААНУ;

О.Ю. АМОСОВ

– завідувач кафедри економічної теорії та фінансів ХарРІ НАДУ при Президентові України, доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України;

ЯЦЕК СКУДАРСКИ

– доктор-інженер, Варшавський університет природничих наук – SSGW;

Г.І. ГАНУШ

- заведуючий кафедрой економічної теорії та права БГАТУ, доктор економічних наук, член-корреспондент НАН Беларусі, професор;

В.М. СИНЕЛЬНИКОВ

- декан факультета підприємництва та управління БГАТУ, кандидат економічних наук, доцент;

В.І. МЕЛЬНИК

– проректор з наукової роботи ХНТУСГ, доктор технічних наук, професор;

С.О. ЗАЇКА

– директор навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту ХНТУСГ;

О.О. КРАСНОРУЦЬКИЙ

– завідувач кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту ХНТУСГ, професор;

Т.Г. МАРЕНИЧ

– завідувач кафедри обліку та аудиту ХНТУСГ, доктор економічних наук, професор;

В.М. ОНЕГІНА

– завідувач кафедри економіки та маркетингу ХНТУСГ, доктор економічних наук, професор;

В.Д. БАКУМЕНКО

- професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту ХНТУСГ, доктор наук з державного управління, професор;

В.М. ОРЕЛ

– професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту ХНТУСГ, доктор економічних наук;

О.В. КОРНІЄЦЬКИЙ

– професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту ХНТУСГ, доктор економічних наук;

О.М. ПОТИШНЯК

– професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту ХНТУСГ, доктор економічних наук;

О.В. ШАБІНСЬКИЙ

– професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту ХНТУСГ, доктор економічних наук.

*© Харківський національний технічний
університет сільського господарства імені
Петра Василенка, 2018*

АКТУАЛЬНОСТЬ УПРАВЛЕНИЯ РОЖДАЕМОСТЬЮ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

ТЕТЕРЕВА И.В., АСПИРАНТ,
ПОЛОЦКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ*

Актуальность, важность и необходимость управления рождаемостью на современном этапе развития Республики Беларусь можно обосновать следующими тезисами.

Во-первых, сегодня в стране можно констатировать низкую рождаемость: суммарный коэффициент рождаемости составил 1,541 по итогам 2017 года [1]. В то же время нормальной величиной данного показателя (для поддержания численности населения на текущем уровне) считается не менее 2,15 [2]. Тенденция низкой рождаемости наблюдается в Беларуси с середины 1990-х годов [1]. Целями демографической политики определено следующее: «создание условий для стабилизации численности населения на уровне 9,4-9,5 млн. чел. и последующего его роста» [3]. При сохранении текущего уровня рождаемости к концу 2030 года население республики сократится до 9,3 млн. человек. Что не соответствует поставленным целям.

Низкая рождаемость в совокупности с ростом продолжительности жизни несёт *угрозу старения населения*. В данном случае изменяются все стороны общественной жизни. Чем дальше зашёл этот процесс, тем сложнее обществу из него выйти. Коренные изменения в демографической структуре негативно скажутся на её воспроизводственном и трудовом потенциалах.

Во-вторых, в настоящее время растёт ценность населения, как экономического ресурса [4]. В данном аспекте подразумевается, что каждый человек является источником уникального человеческого капитала, который может быть использован в экономическом развитии государства. Причём, отметим двухстороннюю связь и взаимозависимость между качеством населения и характером развития экономики.

В-третьих, повышается спрос на идеи. Первоначальным источником инноваций является человеческая мысль. Никто кроме человека не может создавать идеи. При этом любой бизнес начинается и эффективно функционирует только при их наличии, грамотном

* Научный руководитель – Галубев К.И., д.э.н., профессор

отборе и внедрении в практику, что тоже требует специфически человеческого творчества – управления.

В-четвёртых, устойчивое развитие государства невозможно без инвестиций в будущие поколения. Несмотря на то, что его целями [5] прямо не указывается воздействие на рождаемость, мы приходим к мнению, что само по себе устойчивое развитие может называться таковым только при условии существования будущих поколений. Если общество придерживается вектора устойчивого развития, то первостепенное значение имеет как минимум сохранение количества и качества человеческих ресурсов. Чего невозможно достичь без вмешательства государства во внутренние дела семьи при существующих установках на малодетность в белорусском обществе. Поясним тут принципиальную важность отказа от использования преимущественно административных методов, которые не способствуют свободе выбора каждым человеком его жизненного пути и, тем самым негативно сказываются на его творческом потенциале. Цель государства в управлении рождаемостью видится как *создание условий* для раскрытия потенциала каждого человека наиболее оптимальным способом.

В-пятых, национальная безопасность страны под угрозой. В данном случае рассматриваем два аспекта:

1) национальная самобытность белорусского народа – культура, традиции, язык – всё это формирует фундамент ценностей, которые будут соединять нацию в единое целое, а также способствовать её идентификации и определять место в мировом сообществе;

2) безопасность в случае военных (и др.) конфликтов – не менее важна, т.к. формирует уверенность каждого человека в будущем благополучии, тем самым снижая издержки личности на обеспечение безопасности себя и своей семьи.

Яркой иллюстрацией данного тезиса может служить народная поговорка: «Веника не переломишь, а по пруту весь веник переломаешь».

Таким образом, мы выделили несколько направлений, обосновывающих актуальность управления рождаемостью в Республике Беларусь: социально-демографическое, экономическое (тактическое и стратегическое), культурно-философское и безопасности.

Упадок ценностей и мировоззренческих ориентиров, духовно-нравственного развития населения негативно повлияли на текущую демографическую ситуацию в Республике Беларусь. Тенденции

сьогоднішнього дня повинні бути переломлені в напрямленні сильної і процвітаючої країни. Достиження цілей стійкого розвитку вимагає розробки управлінських рішень в сфері народжуваності, ефективність яких науково обґрунтована.

Література.

1. Демографічний щорічник Республіки Беларусь 2018 [Електронний ресурс] /. Національний статистичний комітет. – Режим доступу: <http://www.belstat.gov.by/>. – Дата доступу: 07.09.2018.

2. Борисов В.А. Демографія / Борисов В.А. – Notabene. – 2001. – 272 с.

3. Національна стратегія стійкого соціально-економічного розвитку Республіки Беларусь на період до 2030 р. / Государственное научное учреждение «Научно-исследовательский экономический институт» (ГНУ НИЭИ). – Минск, 2015. – 143 с.

4. Доклад міжнародної конференції ООН по народонаселенню і розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://g-komitet.ru/s_i_d/kair1.htm. – Дата доступу: 05.05.2018.

5. Преобразование нашего мира: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://undocs.org/ru/A/RES/70/1>. – Дата доступу: 13.10.2018.

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА – СВІТОВА ПРАКТИКА

***ЧЖУ ХАНЬ, СТУДЕНТ МАГІСТРАТУРИ*,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Ефективність використання земельних ресурсів в Україні лежить в площині вирішення багатьох нерегульованих та застарілих питань. Однак варто зауважити, що багаторічний, як світовий так і вітчизняний досвід доводить, що право володіння землею є самодостатньою економічною і соціальною мотивацією праці селянина. Ще Конфуцій говорив, що «... шлях досвіду – самий гіркий», однак його потрібно обов'язково пройти, щоб в подальшому не допускати «гірких» помилок. Звернемося до досвіду США та Аргентини, які мають чималий досвід формування ефективного ринку землі.

Аргентина відноситься до найбільш економічно та соціально розвинених країн Латинської Америки. Маючи свої особливості

* Науковий керівник – Антощенкова В.В., к.е.н., доцент